

> Retouradres Postbus 20201 2500 EE Den Haag

Directie Juridische Zaken

Korte Voorhout 7
2511 CW Den Haag
Postbus 20201
2500 EE Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Ons kenmerk

2020-0000177203

Uw brief

12 februari 2020

Bijlagen

A Relevante artikelen Wob
B Inventarislijst
C Documenten

Datum 26 november 2020
Betreft Besluit op uw Wob-verzoek inzake ODE, SDE++ en CO2-heffing

Geachte

In uw e-mail van 12 februari 2020 heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) verzocht om informatie over ODE, SDE++ en CO2-heffing in combinatie met een door u geformuleerde top-15 aan grootste industriële uitstoters van broeikasgassen in Nederland.

U vraagt documenten over

"

1. *De stukken waaruit blijkt hoeveel energiebelasting (op aardgas en op elektriciteit) en Opslag Duurzame Energie (ODE) de vijftien grootste industriële uitstoters van broeikasgassen in Nederland hebben afgedragen in de jaren 2016 tot en met 2019, en wat de raming is van de afdracht in 2020 en daarna. Het gaat om de volgende bedrijven:*

Tata Steel IJmuiden B.V., Shell Nederland Raffinaderij B.V., Koninklijke DSM N.V., SABIC Europe B.V., Dow Benelux B.V., Yara Sluiskil B.V., BP Raffinaderij Rotterdam B.V., Air Liquide Industrie B.V., Zeeland Refinery N.V., Esso Nederland B.V., Air Products Nederland B.V., Gunvor Petroleum Rotterdam B.V., AKZO Nobel Chemicals B.V., Lyondell Chemie Nederland B.V., Cargill B.V. (hierna: de Top-15).

2. *De stukken die betrekking hebben op belastingvrijstellingen die de bedrijven in de Top-15 genieten, waardoor ze minder of geen energiebelasting of Opslag Duurzame Energie (ODE) hoeven af te dragen.*
3. *Alle correspondentie tussen de individuele bedrijven in de Top-15 en het ministerie van Financiën die betrekking heeft op de Opslag Duurzame Energie- en Klimaattransitie, de SDE++ en / of de CO2-heffing.*

4. *Alle correspondentie tussen VNO-NCW en het ministerie van Financiën die betrekking heeft op de Opslag Duurzame Energie- en Klimaattransitie, de SDE++ en / of de CO2-heffing.*

Directie Juridische Zaken

Ons kenmerk
2020-0000177203

5. *Alle correspondentie tussen de individuele bedrijven in de Top-15 en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat die betrekking heeft op de Opslag Duurzame Energie- en Klimaattransitie, de SDE++ en/ of de CO2-heffing.*
6. *Alle correspondentie tussen VNO-NCW en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat die betrekking heeft op de Opslag Duurzame Energie- en Klimaattransitie, de SDE++ en/of de CO2-heffing."*

De ontvangst van uw verzoek is door het ministerie van Economische Zaken en Klimaat, mede namens het ministerie van Financiën, schriftelijk bevestigd bij e-mail van 25 februari 2020. In deze e-mail is de beslistermijn met vier weken verdaagd tot 8 april 2020.

Op 3 maart 2020 heeft u met medewerkers van beide ministeries gesproken over de strekking van uw Wob-verzoek. In dit gesprek heeft u uw Wob-verzoek gespecificeerd.

Voor wat betreft het eerste punt in uw verzoek heeft u verteld dat u vooral op zoek bent naar informatie waaruit zou kunnen blijken dat 'de vervuiler niet betaalt'. U bent hierin specifiek op zoek naar informatie met betrekking tot de door u geformuleerde top 15 van grootste industriële uitstoters van broeikasgassen in Nederland (hierna: top 15). U bent dus vooral op zoek naar informatie met betrekking tot deze bedrijven die verder gaat dan uitsplitsingen naar sectorniveau. Tijdens het gesprek is aangegeven dat het ministerie van Financiën geen gegevens heeft over het energiegebruik van de top 15; het zijn de energieleveranciers die belastingplichtig zijn. De aangiftegegevens van de energieleveranciers zijn niet terug te voeren op het niveau van de individuele klanten van de energieleverancier. Daarnaast ontvangen het ministerie van EZK en Financiën gegevens van het CBS, welke op zijn beurt deze gegevens ontvangt uit enquêtes. Ook deze gegevens zijn niet op individueel bedrijfsniveau beschikbaar. Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft toegezegd deze cijfers zover als het CBS die uitsplitst naar (sub)sector niveau op een rij te zetten. Op 9 april 2020 heeft u deze gegevens van vernoemd ministerie ontvangen.

Met betrekking tot punt 2 bent u op zoek naar informatie over mogelijke vrijstellingen voor de top 15, los van de vrijstellingen waar zij wettelijk aanspraak op maken. U vraagt zich af in hoeverre de top 15 aanspraak maakt op dergelijke aanvullende vrijstellingen. Tijdens het gesprek is aangegeven dat er, buiten de vrijstellingen die wettelijk zijn vastgelegd, geen andere vrijstellingen van toepassing zijn. U gaf daarop aan dat uw vraag met betrekking tot dit punt is beantwoord.

Ten aanzien van de correspondentie zoals benoemd in de punten 3 t/m 6 heeft u aangegeven dat u graag een beeld wilt krijgen van de belangenbehartiging, informatie-uitwisseling en lobby rond het systeem waarvoor nu gekozen is.

Wij hebben met u afgesproken dat wij een zoekslag zullen maken naar correspondentie over de periode vanaf 10 oktober 2017 t/m 31 december 2019. U gaf hierbij aan dat de afbakening verder vormgegeven kan worden door de zoekslag te beperken tot correspondentie die specifiek betrekking hebben op positiebepaling en standpunten aangaande beleidsvoornemens voor wat betreft de ODE, SDE++ en CO2-heffing. Het gaat hierbij specifiek om correspondentie tussen enerzijds de ministeries en anderzijds VNO/NCW en de 'top 15' zoals u in uw verzoek heeft omschreven.

Directie Juridische Zaken

Ons kenmerk
2020-0000177203

Bovenstaande gemaakte afspraken zijn schriftelijk aan u bevestigd per e-mail van 6 maart 2020.

Het is helaas niet gelukt om op tijd op uw Wob-verzoek te beslissen. Hiervoor bied ik u mijn excuses aan.

Besluit

Ik besluit de door u gevraagde informatie gedeeltelijk openbaar te maken. Ik licht mijn besluit hieronder toe.

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn meerdere documenten aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst, zie hiertoe bijlage B.

Derde-belanghebbenden

Bij de openbaarmaking van diverse documenten spelen belangen van derden een rol. Deze derde-belanghebbenden zijn vooraf gevraagd om hun mening te geven over de openbaarmaking hiervan.

Eén derde-belanghebbende heeft bezwaar gemaakt tegen de openbaar te maken documenten. Deze derde-belanghebbende voert, kort gezegd, aan dat document 4 niet voor openbaarmaking in aanmerking komt, omdat de informatie in dit document leidt tot onevenredige benadeling. De zienswijze van de derde-belanghebbende heb ik in mijn belangenafweging meegenomen. De argumenten hiervoor treft u aan in het onderdeel 'Motivering', onder '*Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling*'.

Wettelijk kader

Uw verzoek om informatie is beoordeeld op grond van de Wob. Voor de relevante bepalingen verwijs ik u naar bijlage A.

Het recht op openbaarmaking dient het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger in gelijke mate toe. Er wordt niet gekeken naar het specifieke belang van de verzoeker.

Openbaarmaking in de zin van de Wob betekent openbaarmaking voor iedereen. In dat licht vindt de afweging dan ook plaats. Hierbij wordt getoetst aan de artikelen 10 en 11 van de Wob waarin is aangegeven in welke gevallen openbaarmaking kan of moet worden geweigerd. Voorts kan het bestuursorgaan besluiten om op grond van de uitzonderingsgronden genoemd in de artikelen 10 en 11 van de Wob (zie bijlage A) of op grond van eventuele bijzondere openbaarmakingsregimes documenten (gedeeltelijk) niet openbaar te maken.

Motivering

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (artikel 10, tweede lid, onder e, van de Wob)

In diverse documenten staan persoonsgegevens. Dit zijn gegevens die herleidbaar zijn tot een persoon, zoals onder meer namen, directe telefoonnummers en e-mailadressen. Ik weeg het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer zwaarder dan het belang van openbaarmaking. Deze informatie maak ik dus niet openbaar. Waar van toepassing heb ik deze persoonsgegevens onleesbaar gemaakt onder vermelding van 10.2.e.

Waar het gaat om de persoonsgegevens van ambtenaren in de documenten merk ik het volgende op. Indien het gaat om namen van medewerkers die niet wegens hun functie in de openbaarheid treden, weegt het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van de desbetreffende ambtenaar zwaarder dan het algemeen belang van openbaarheid. Deze persoonsgegevens maak ik dus niet openbaar. Waar van toepassing heb ik deze persoonsgegevens onleesbaar gemaakt onder vermelding van 10.2.e. Namen van medewerkers die wel vanwege hun functie in de openbaarheid treden maak ik wel openbaar.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling (artikel 10, tweede lid, onder g, van de Wob)

Openbaarmaking van informatie blijft achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van belanghebbenden bij die informatie. Hiertoe merk ik het volgende op.

Eén van de documenten geeft inzicht in de input van zes middelgrote bedrijven uit drie sectoren die is verstrekt ten behoeve van een *case study* teneinde de gevolgen van de ODE-stijging voor deze productielocaties in Nederland in kaart te brengen. Een derde-belanghebbende heeft hieromtrent een zienswijze ingediend.

In dit document staan passages die bij openbaarmaking ervan kunnen leiden tot onevenredige benadeling van deze bedrijven. Het betreft onder andere informatie over het productieproces, het marktaandeel en de specifieke sector binnen de industrie waaruit ook te herleiden valt om welk bedrijf het gaat. Openbaarmaking van deze gegevens kan de economische en concurrerende positie van de bedrijven schaden, omdat deze gegevens inzicht geven in onder andere de winstgevendheid en positie van individuele bedrijven in de nationale en internationale markt, met als gevolg dat concurrenten onevenredig bevoordeeld kunnen worden. Ik weeg daarom het belang ter voorkoming van onevenredige benadeling van deze bedrijven zwaarder dan het algemene belang van openbaarmaking. Waar van toepassing heb ik deze informatie onleesbaar gemaakt onder vermelding van: 10.2.g.

Wijze van openbaarmaking

De documenten stuur ik met dit besluit in kopie mee.

Directie Juridische Zaken

Ons kenmerk
2020-0000177203

De stukken worden met een geanonimiseerde versie van dit besluit voor een ieder kenbaar gemaakt op www.rijksoverheid.nl.

Directie Juridische Zaken

Een afschrift van dit besluit zend ik aan belanghebbenden.

Ons kenmerk
2020-0000177203

Hoogachtend,

de Minister van Financiën,
namens deze,

mr. drs. M.A.A. di Buccianico
De plv. directeur Juridische Zaken

Deze brief is een besluit in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Op grond van die wet kunt u tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop dit besluit is bekendgemaakt een bezwaarschrift indienen. Het bezwaarschrift moet worden gericht aan de minister van Financiën, ter attentie van de Directie Juridische Zaken, Postbus 20201, 2500 EE Den Haag. Het bezwaarschrift dient te worden ondertekend en dient ten minste het volgende te bevatten:

- a. naam en adres van de indiener;
- b. de dagtekening;
- c. een omschrijving van het besluit waartegen het bezwaar zich richt;
- d. een opgave van de redenen waarom u zich met het besluit niet kunt verenigen.

Bijlage A

Directie Juridische Zaken

Artikel 10 van de Wob luidt, voor zover relevant, als volgt:

Ons kenmerk
2020-0000177203

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
 - a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
 - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
 - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
 - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in de artikelen 9, 10 en 87 van de Algemene verordening gegevensbescherming, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.
 2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
 - a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
 - b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
 - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
 - d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
 - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
 - f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
 - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
 3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voor zover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
- (...)

Artikel 11 van de Wob luidt, voor zover relevant, als volgt:

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Bijlage B - Inventarislijst

Doc. nr.	Datum	Titel doc.	Beoordeling	Weigeringsgrond
1	12-9-2018	RE: Kennismakingsgesprek X	Deels Openbaar	10.2.e
2	25-10-2019	FW: Impact stijging ODE tarieven op gas	Deels Openbaar	10.2.e
3	25-10-2019	20191025 VNO-NCW ODE impact analysis final report.pdf	Deels Openbaar	10.2.g
4	13-11-2019	RE: Dank voor jullie komst	Deels Openbaar	10.2.e
5	24-1-2020	FW: Uitnodiging kennismakingsgesprek Air Products	Deels Openbaar	10.2.e

To: [redacted] [redacted]@vnoncw-mkb.nl]
Cc: [redacted] [redacted]@shell.com [redacted]@shell.com]
From: [redacted] (IZV/VB)
Sent: Wed 9/12/2018 5:27:35 PM
Importance: Normal
Subject: RE: Kennismakingsgesprek [redacted]
MAIL_RECEIVED: Wed 9/12/2018 5:27:35 PM

Beste [redacted]

Dank voor de informatie. Prima om deze onderwerpen langs te lopen.

Groet,

[redacted]

Van: [redacted] <[redacted]@vnoncw-mkb.nl>
Verzonden: dinsdag 11 september 2018 17:21
Aan: [redacted] (IZV/VB) <[redacted]@minfin.nl>
CC: [redacted]@shell.com
Onderwerp: RE: Kennismakingsgesprek [redacted]

Beste [redacted]

De focus van het gesprek is kennismaking met [redacted] Verder zouden wij graag de volgende zaken willen bespreken:

- * Maatregelen Regeerakkoord (o.a. CO2-minimumprijs/teruggaveregeling LNG/Vliegtax)
- * Fiscale Beleidsagenda en brief over vergroening
- * Belastingplan 2019
- * Overig (o.a. verliesnormen bij accijnsgoederen/autobrief/EU-aangelegenheden)

Met vriendelijke groet,

[redacted]

Beleidssecretaris fiscale zaken

VNO-NCW en MKB-Nederland

10.2.e

10.2.e@vnoncw-mkb.nl

www.vno-ncw.nl en www.mkb.nl

Bezuidenhoutseweg 12, 2594 AV DEN HAAG

Postbus 93002, 2509 AA DEN HAAG

Van: 10.2.e (IZV/VB) <10.2.e@minfin.nl>

Verzonden: dinsdag 11 september 2018 11:52

Aan: 10.2.e 10.2.e@vnoncw-mkb.nl>

Onderwerp: Kennismakingsgesprek 10.2.e

Beste 10.2.e

Aankomende vrijdag staat er een kennismakingsgesprek gepland met 10.2.e Zijn er nog specifieke onderwerpen die jullie willen bespreken?

Groet,

10.2.e

10.2.e

Senior beleidsmedewerker DG Fiscale Zaken

Ministerie van Financiën

Directie Internationale zaken en Verbruiksbelastingen

Afdeling Verbruiksbelastingen

Korte Voorhout 7 | 2511 CW | Den Haag

Postbus 20201 | 2500 EE | Den Haag

T
F

10.2.e

10.2.e@minfin.nl

www.minfin.nl

Dit bericht kan informatie bevatten die niet voor u is bestemd. Indien u niet de geadresseerde bent of dit bericht abusievelijk aan u is toegezonden, wordt u verzocht dat aan de afzender te melden en het bericht te verwijderen. De Staat aanvaardt geen aansprakelijkheid voor schade, van welke aard ook, die verband houdt met risico's verbonden aan het elektronisch verzenden van berichten. This message may contain information that is not intended for you. If you are not the addressee or if this message was sent to you by mistake, you are requested to inform the sender and delete the message. The State accepts no liability for damage of any kind resulting from the risks inherent in the electronic transmission of messages.

To: 10.2.e (IZV/VB) 10.2.e @minfin.nl]
Cc: 10.2.e 10.2.e @vnoncw-mkb.nl]
From: 10.2.e
Sent: Fri 10/25/2019 6:34:19 PM
Importance: Normal
Subject: FW: Impact stijging ODE tarieven op gas
MAIL_RECEIVED: Fri 10/25/2019 6:34:26 PM
[20191025 VNO-NCW ODE impact analysis final report.pdf](#)

Beste 10.2.e

Was je vergeten in de cc te zetten. Daarom voor de volledigheid hier ook het bericht naar jou.

Met groet

10.2.e

Van: 10.2.e
Verzonden: vrijdag 25 oktober 2019 18:32
Aan: 10.2.e @minfin.nl'
CC: 10.2.e
Onderwerp: Impact stijging ODE tarieven op gas

Beste 10.2.e

Graag brengen we in het kader van de behandeling van het Belastingplan een serieus zorgpunt over de hogere ODE-tarieven op gas onder de aandacht:

- Er ontstaan problemen met de huidige invulling van de verdeling 1/3 burgers en 2/3 bedrijven. De tariefstijging op gas in de 3e en 4e schijf leidt tot grote effecten bij specifieke bedrijven.
- Op basis van de motie Heerma c.s. moet het kabinet dergelijke effecten eerst in beeld brengen om weglek van investeringen en banen te voorkomen.
- Met een beperkte schuif binnen bedrijven valt dit probleem op te lossen, zonder afbreuk te doen aan de gemaakte afspraken.

Naar aanleiding van signalen uit onze achterban hebben we de gevolgen van de ODE-stijging onderzocht voor 6 middelgrote productielocaties in Nederland (in papier, voeding en chemie). Gelet op de bedrijfsgegevens in de rapportage voegen we die hierbij in vertrouwelijkheid toe. Uit de rapportage blijkt dat de stijging van de ODE-afdracht voor deze zes bedrijven aanzienlijk zal zijn (van 120% tot 350% stijging). Dit leidt tot een totale stijging van ODE-afdracht per bedrijf variërend van 370% tot 850% in 2020 t.o.v. 2018. Voor de onderzochte bedrijven gaat het om een gemiddelde stijging van de ODE-afdracht met € 4 miljoen in 2020 en € 5,7 miljoen in 2030. Dit heeft een significant effect op de winstgevendheid en daarmee de investeringsruimte. En dat terwijl we de investeringsruimte voor deze ondernemingen moeten vergroten zodat ze kunnen investeren in de transitie naar een duurzame industrie, een koploper in de wereld. Daarmee past de verhoging niet in de gemaakte afspraken over hoe we omgaan met de cumulatie van maatregelen en de problemen die dat kan veroorzaken bij bedrijven in het land. Zie hiervoor ook de motie Heerma c.s. (Kamerstuk II, 32 813, nr 360).

Wij pleiten ervoor meer tijd te nemen voor een integrale analyse van de gevolgen van de ODE wijziging en andere beleidswijzigingen voor productiebedrijven in Nederland. Een grondige analyse moet leiden tot een gebalanceerde uitkomst waar de lastenstijging ten gevolgen van de gewijzigde ODE-tarieven minder fors en abrupt zijn. Zo kan effectief beleid worden vormgegeven en investeringen in vergroening van de industrie in Nederland los gemaakt worden. In dit verband is ook relevant dat het kabinet in 2020 een verkenning gaat doen naar mogelijkheden om de financiering van de kasuitgaven voor de SDE+ aan te passen (dat gaat dus in feite over de ODE), in samenhang met de bredere evaluatie van de energiebelasting. Wij pleiten ervoor te wachten op de uitkomsten van de evaluatie in 2020 zodat we komen tot een gebalanceerde vormgeving van de ODE/EB en de financiering van de SDE+.

Wij zouden jullie willen vragen om met ons te kijken naar mogelijkheden waarmee de abrupte tariefstijging in de 3e en 4e schijf gas geheel of gedeeltelijk kan worden uitgesteld naar 2021. Het gaat in totaal om max circa € 75 miljoen. Welke mogelijkheden zijn er voor tijdelijke dekking binnen het energiedomein zonder de verdeling burgers/bedrijven aan te tasten. Is een differentiatie in de belastingvermindering mogelijk om zo de lastenstijging op micro-niveau te spreiden over een bredere groep zakelijke aansluitingen? Wat is er mogelijk met een tijdelijke beperkte stijging van de 2e schijf in elektriciteit? En wat zijn daarvan de gevolgen?

Mocht voorgaande nog leiden tot vragen of opmerkingen dan horen we dat graag.

Met vriendelijke groet,

10.2.e

10.2.e

Fiscale Zaken

VNO-NCW en MKB-Nederland

10.2.e

10.2.e@vnoncw-mkb.nl

www.vno-ncw.nl en www.mkb.nl

Bezuidenhoutseweg 12, 2594 AV DEN HAAG

Postbus 93002, 2509 AA DEN HAAG

Stijging van de ODE-tarieven tast de investeringskracht van (middel)grote productie-locaties in Nederland aan

Case studies in de papier-, voedingsmiddelen- en chemische industrie

De stijging van de ODE-tarieven heeft forse en abrupte gevolgen voor specifieke bedrijven. Het is van belang een helder inzicht te hebben in de effecten op het investeringsklimaat voor bedrijven

Wij hebben ambitie om de industrie te transformeren naar een schone industrie

- Wij zijn gemotiveerd om de uitstoot van broeikasgassen in Nederland te verminderen en onze industrie te transformeren naar een schone, circulaire en daarmee maatschappelijk relevante industrie.

Een goed investeringsklimaat is hierbij cruciaal

- Om reductiedoelen voor broeikasgasuitstoot te realiseren moeten de in Nederland gevestigde bedrijven blijven investeren. Een stabiel en concurrerend investeringsklimaat is hiervoor essentieel.

De resultaten van ons verkennend onderzoek tonen dat het van belang is om tijd te nemen om het beleidsvoorstel voor het wijzigen van de ODE te verbeteren

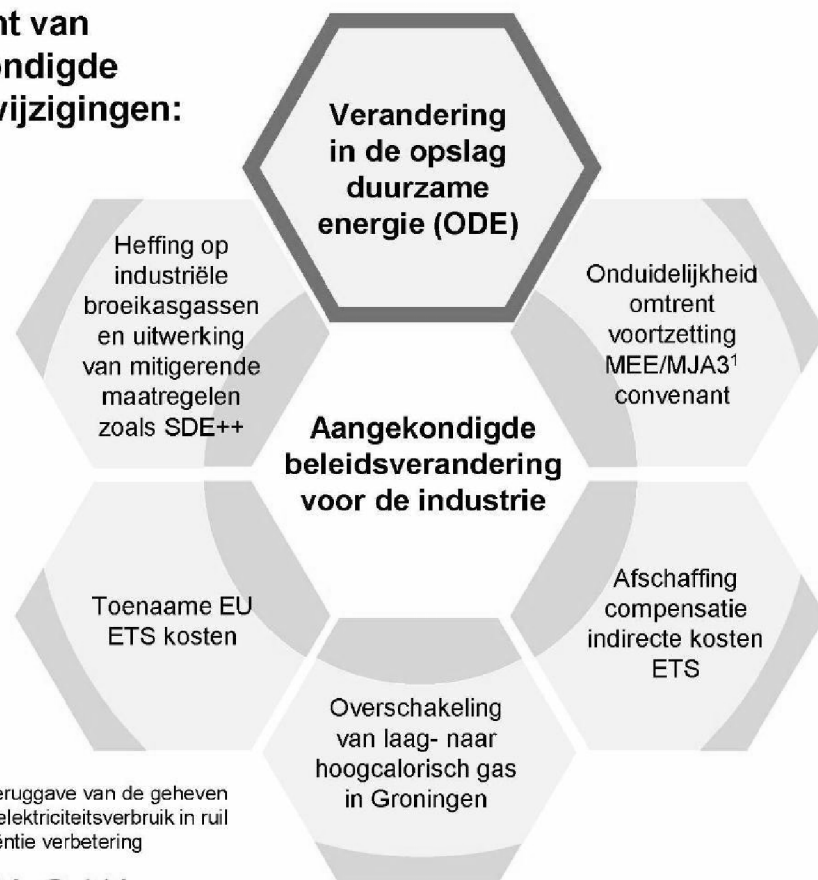
- Eén van de voorgestelde maatregelen uit het nationale klimaatakkoord is de wijziging van de Opslag Duurzame Energie (ODE). Uit ons document blijkt dat de resulterende stijging van de ODE-afdracht voor zes geanalyseerde bedrijven aanzienlijk is. Gemiddeld stijgt de ODE-afdracht voor deze bedrijven met ~4m in 2020 (t.o.v. de verwachte ODE-afdracht o.b.v. oude tarieven in 2020). Daarnaast is deze stijging abrupt. In de periode van 2018 tot 2020 stijgt de totale ODE-afdracht afhankelijk van het bedrijf met ~370% tot ~850%.
- Het is aannemelijk dat de mogelijkheid om de stijging in ODE-afdracht door te geven in de prijzen aan de consument voor veel van de bedrijven beperkt is. Daarnaast is op deze korte termijn de mogelijkheid om gasverbruik te vervangen door inzet van schonere technologieën beperkt. Het is de vraag of deze alternatieven economisch rendabel zijn en de inzet kan ook leiden tot ODE-afdracht. Bovendien kost de implementatie hiervan tijd.
- De ODE-wijziging raakt naar verwachting de winstgevendheid van deze bedrijven. De mate waarin hiervan sprake is varieert per bedrijf maar kan zelfs oplopen tot ~11% van de EBIT¹ in 2030. Naast de ODE-wijziging leiden andere beleidswijzigingen (zoals de hervorming van de EU ETS, de nationale heffing op industriële broeikasgassen van EU ETS installaties en de afschaffing van de kostencompensatie voor indirecte ETS kosten) in de komende jaren tot stijgende kosten en mogelijk verder verlies van winstgevendheid.
- Uit ons document blijkt dat bedrijven in de problemen dreigen te komen door de forse en abrupte stijging van de ODE-afdracht als gevolg van de gewijzigde ODE-tarieven. Vermindering van de winstgevendheid kan in concurrerende sectoren (normaal rendement) leiden tot druk op andere kosten zoals investeringen in R&D/innovatie of verminderde investeringsbereidheid in Nederland. Hiermee kan de transitie naar een duurzame industrie worden vertraagd.

Meer tijd is nodig voor een integrale analyse van de voorgenomen ODE-wijziging en bredere beleidswijzigingen, zodat het effectief is en niet gepaard gaat met negatieve economische effecten

- In dit onderzoek hebben wij de impact van de ODE-wijziging op een steekproef van 6 bedrijven kunnen analyseren. Dit geeft maar een deel van de kostenstijging weer die bedrijven naar aanleiding van de verschillende beleidswijzigingen te wachten staan. De winstgevendheid van bedrijven kan (bij onvoldoende mitigerende maatregelen) hard worden geraakt door het gewijzigde beleid.
- Uit ons document blijkt dat bedrijven in de problemen dreigen te komen door de abrupte en onevenredige stijging van de ODE-afdracht als gevolg van de gewijzigde ODE-tarieven. Vermindering van de winstgevendheid kan in concurrerende sectoren (normaal rendement, geen overwinsten) leiden tot druk op andere kosten zoals investeringen in R&D/innovatie of verminderd investeringsbereidheid in Nederland (omdat de concurrentiepositie afneemt of (her)investeringen niet meer rendabel worden geacht). Hiermee kan de transitie naar een duurzame industrie worden tegengewerkt.
- De ODE-wijziging treedt al op zeer korte termijn in (2020). Dit geeft bedrijven geen handelingsperspectief. Meer tijd is nodig om de effecten van de ODE-wijziging en de relatie met de andere beleidswijzigingen beter te begrijpen. Alleen indien voldoende inzicht in de mogelijke effecten beschikbaar is kan effectief beleid worden ontworpen. Het nemen van wat meer tijd bij de start is beter dan achteraf constateren dat maatregelen hebben geleid tot verminderde investeringen en werkgelegenheid.
- Om ongelukken te voorkomen pleiten wij er daarom voor de scherpe stijging van de ODE-tarieven in de 3e en 4e schijf gas voor 2020 terug te nemen en voor de periode vanaf 2021 de tariefstelling van de ODE in samenhang met de andere instrumenten (CO2-heffing, SDE+, etc.) te beoordelen en de impact te analyseren indachtig de motie Heerma c.s. (Kamerstuk II 32 813, nr 360).
- In dit verband is ook relevant dat het kabinet in 2020 een verkenning zal doen naar mogelijkheden om de financiering van de kasuitgaven voor de SDE+ aan te passen, zulks in samenhang met de bredere evaluatie van de energiebelasting.
- Wij kijken op dit moment naar een aantal concrete oplossingsrichtingen waarmee de tariefstijging op gas kan worden uitgesteld.

Veranderend beleid kan het investeringsgedrag van bedrijven beïnvloeden. De impact van de ODE-wijziging is nog nauwelijks op bedrijfsniveau geanalyseerd

Overzicht van aangekondigde beleidswijzigingen:

1: Dit betreft een teruggave van de geheven ODE belasting op elektriciteitsverbruik in ruil voor energie-efficiëntie verbetering

Onze uitdaging

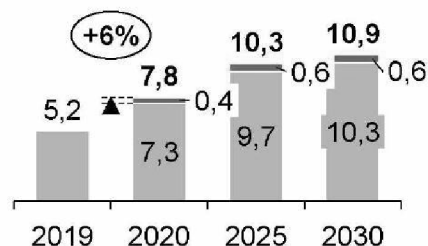
- De overheid is van plan de instrumenten te implementeren of te wijzigen die worden gebruikt om de broeikasgasemissiereductie te stimuleren d.m.v. een heffing (op industriële broeikasgassen), belastingen (EB- en ODE, MEE/MJA3 convenant) en subsidies (Afschaffing compensatie indirecte kosten ETS, introductie SDE++).
- Tot nu toe ging het debat vooral over de effecten van een directe belasting op de uitstoot van broeikasgassen (een CO₂-heffing op de grote 12 uitstoters van industriële broeikasgassen). De impact van de verandering in ODE (indirecte belasting) is echter nog niet op bedrijfsniveau geanalyseerd voor een bredere groep bedrijven.
- Dit is echter wel belangrijk. In dit document leggen we uit dat sommige bedrijven namelijk hard kunnen worden getroffen door de voorgestelde ODE-wijziging en dat er vaak geen tijd is voor aanpassingen in productieprocessen om extra kosten te beperken. Bovendien lichten wij toe dat aanpassingen soms simpelweg niet tot reductie van ODE-afdracht leiden (gebruik van groene elektriciteit van het net en niet zelf geproduceerd biogas zijn ook onderhevig aan ODE).
- Omdat bedrijven in veel gevallen op de internationale markt concurreren en slechts beperkt kosten door kunnen geven aan de consument, leidt dit tot een winstreductie. Dit beperkt bedrijven in het vermogen om te herinvesteren in innovatie en emissiereductieprojecten.

De ODE-wijziging zorgt voor verhoogde tarieven voor gas

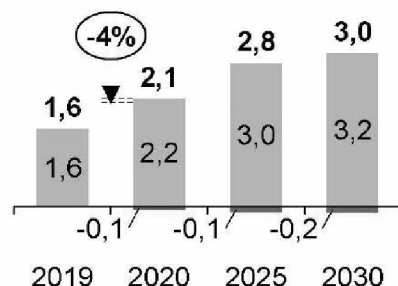
De verandering in de degressieve belastingstructuur van de Opslag Duurzame Energie (ODE)¹

ODE degressieve belastingstructuur voor gas (Euro ct./m3)

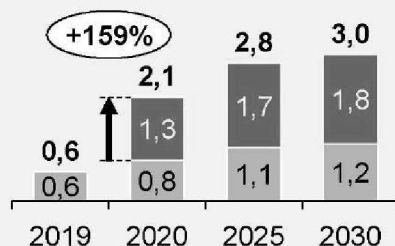
Schijf 1 (0 – 170.000 m3)

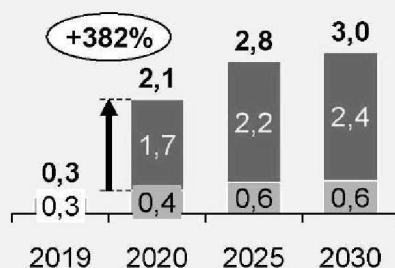
Schijf 2 (170.000 – 1 Mln. m3)

Schijf 3 (1 Mln. – 10 Mln. m3)

Schijf 4 (meer dan 10 Mln. m3)

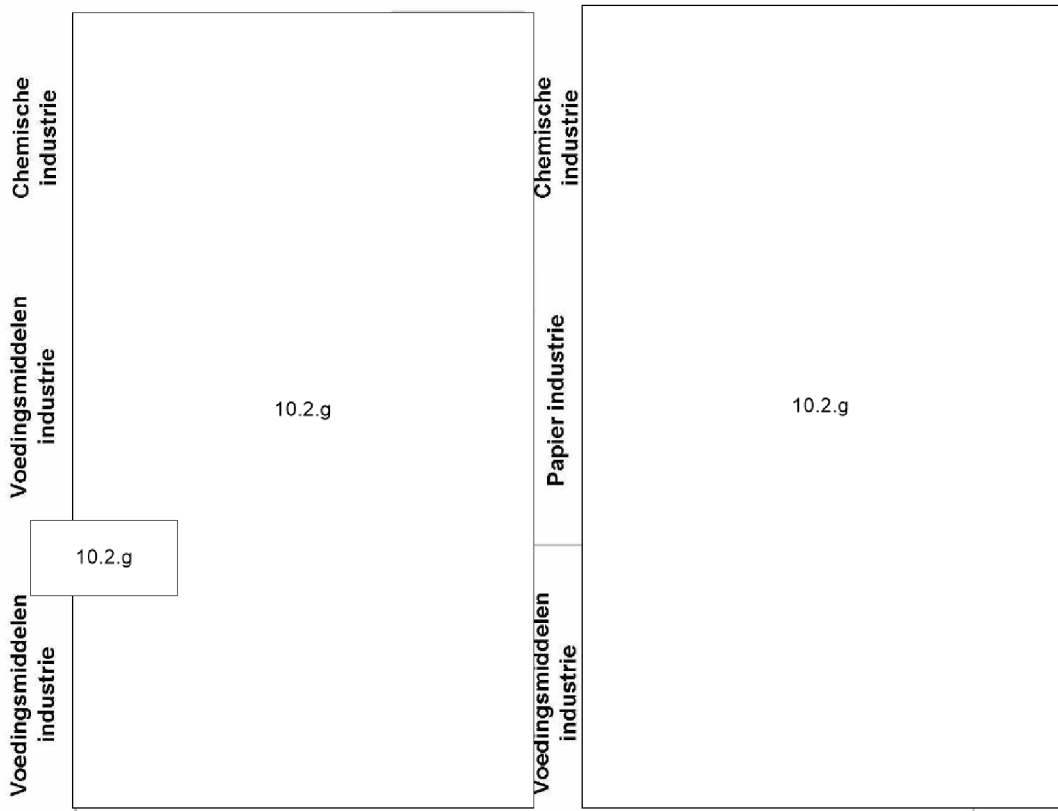
Toelichting

- De ODE wordt gebruikt om de SDE+(+) subsidie mee te financieren. Doordat de uitgaven van de SDE+(+) toenemen nemen ook de ODE-tarieven in de verschillende schijven toe over de tijd.
- Het ontwerp Klimaatakkoord¹ geeft een indicatie van de benodigde opbrengsten van de ODE in de jaren tot 2030 om de SDE+ subsidies te financieren. Hierbij is een wijziging van de verdeling van de lasten tussen burgers en bedrijfsleven aangebracht (van burger naar bedrijfsleven).
- De ODE-tarieven voor gas (zie figuur links) evenals de tarieven voor elektriciteit (zie appendix) worden gewijzigd.
- Bij het bepalen van de nieuwe tarieven voor de ODE is als uitgangspunt genomen dat burgers een derde van de lasten van de ODE dragen en bedrijfsleven twee derde. Eerder was die verdeling 50-50 tussen burgers en bedrijfsleven.
- Met name de tarieven voor gasverbruik maken een grote sprong in de 3^e en 4^e schijf in 2020 vergeleken met het oude prijspad.

1: Onderstaande grafieken zijn gebaseerd op voorlopige cijfers. Op 1 november worden de definitieve prijzen bekend gemaakt.
2: Rijksoverheid, Ontwerp van het Klimaatakkoord, 2018

De impact van de ODE stijging is in kaart gebracht voor bedrijven die papier, voedingsmiddelen en chemische producten fabriceren

Wij hebben 6 bedrijven geselecteerd voor onze analyse uit 3 industrieën

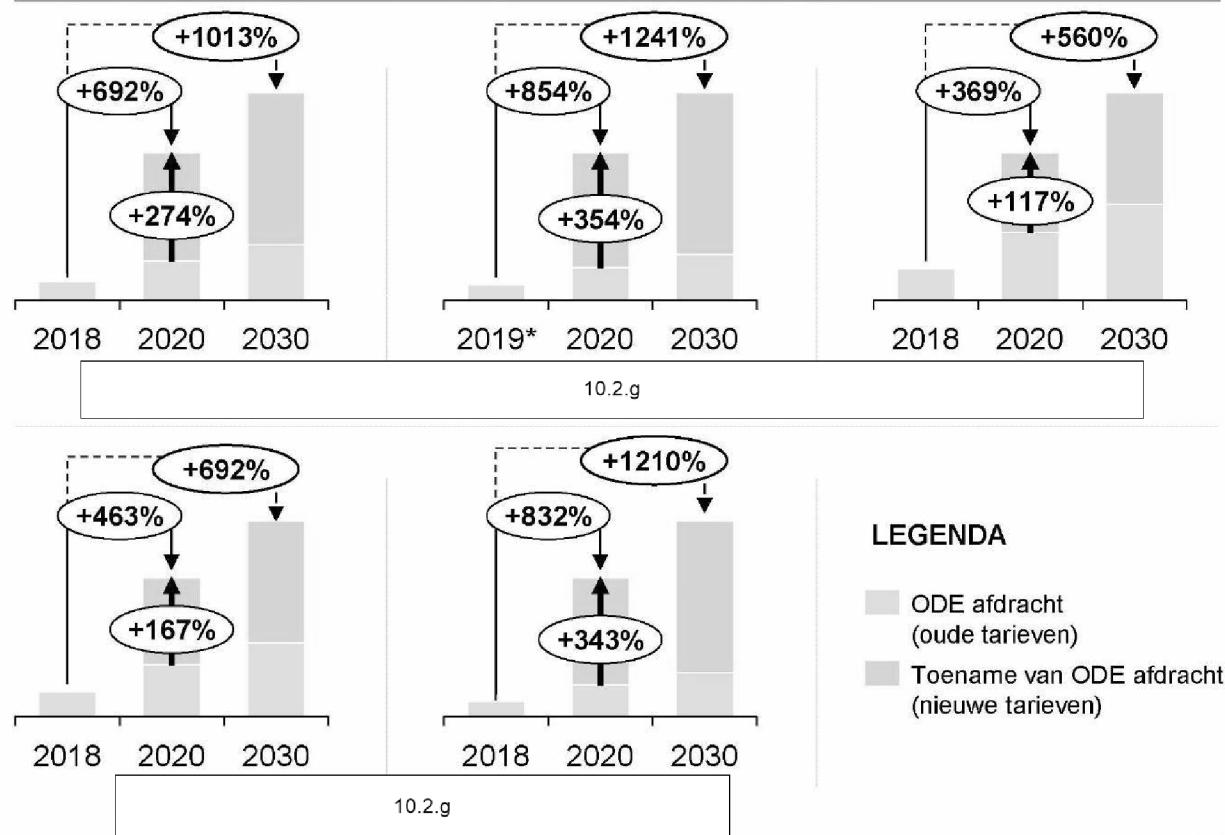
Wij brengen de ODE-afracht in kaart, samen met een kwalitatieve toelichting op mogelijke doorgifte in prijzen en mogelijke vermijding van ODE-afracht door vermindering van energieverbruik

De impact van de stijging van de ODE-tarieven op de ODE-afdracht van deze bedrijven is aanzienlijk en vindt op zeer korte termijn plaats

Verschil in afdracht onder de oude en nieuwe ODE-tarieven

De ODE-tarieven stijgen op zeer korte termijn sterk. De grafieken tonen de impact van de ontwikkeling in de ODE-tarieven ten opzichte van het oude prijspad.

*We gebruiken 2019-cijfers hier omdat 10.2.g hun productiecapaciteit in 2019 heeft verdubbeld en dit is representatiever
 **Hieronder vallen 10.2.g Wij analyseren 10.2.g in detail.

Toelichting

- De wijziging in ODE-tarieven leidt tot een aanzienlijke stijging van de ODE-afdracht voor bedrijven (~120% tot ~350% stijging van de ODE-afdracht in zowel 2020 als 2030). Deze stijging van de ODE-afdracht vindt op zeer korte termijn plaats (2020). Voor de 5 bedrijven is de gemiddelde stijging van de ODE-afdracht door de wijziging in ODE-tarieven ~€4m in 2020 en ~5,7m in 2030.
- Daarnaast is de ODE stijging abrupt. In de periode van 2018 tot 2020 stijgt de totale ODE-afdracht afhankelijk van het bedrijf met ~370% tot ~850%.
- De mate waarin dit de winstgevendheid beïnvloedt verschilt per bedrijf. Voor 2 van de 4 bedrijven waarvan de impact op de winst is geanalyseerd is de impact op de EBIT >5% in 2020. In 2030 is dit voor 3 van de 5 het geval. Voor één bedrijf loopt de impact op winstgevendheid zelfs op tot ~11% van EBIT¹.
- Gezien de korte implementatietermijn blijkt het handelingsperspectief beperkt. De daadwerkelijke impact op de winstgevendheid van een bedrijf hangt af van de mogelijkheid om kosten door te geven of om te investeren in opties om het gasverbruik te verminderen, maar deze mogelijkheid blijkt beperkt te zijn (zie volgende pagina).

1: Bij de berekeningen is gebruik gemaakt van de gemiddelde EBIT in 2017 en 2018. Dit is vervolgens constant gehouden tot 2030. Zie appendix C voor de methodologie

Het is aannemelijk dat veel van de bedrijven de stijging in ODE-kosten niet kunnen doorberekenen aan klanten en dat op de korte termijn de mogelijkheid om gasverbruik te vermijden beperkt is

Bedrijf	Mogelijkheid doorgeven stijging ODE in prijzen ¹
10.2.g	De markt voor 10.2.g wordt gekenmerkt door internationale concurrentie (EER). 10.2.g heeft een marktaandeel van 10.2.g in Europa. Het is aannemelijk dat doorgifte beperkt mogelijk is.
	De markten voor 10.2.g worden gekenmerkt door Europese concurrentie. 10.2.g heeft een marktaandeel van 10.2.g. Het is aannemelijk dat doorgifte beperkt mogelijk is.
	De markt voor 10.2.g wordt gekenmerkt door internationale concurrentie (tenminste EER en mogelijk wereldwijd). 10.2.g heeft slechts een laag marktaandeel 10.2.g. Daardoor is het aannemelijk dat doorgifte beperkt mogelijk is.
	10.2.g is actief op verschillende markten ³ waarvan sommige nationaal (voor sommige typen 10.2.g) zijn en ander internationaal (tenminste EER). De mate van doorgifte mogelijkheden moet per markt vastgesteld worden. ²
	De markt voor 10.2.g (zowel voor consumenten als voor de industrie) wordt gekenmerkt door internationale concurrentie. 10.2.g heeft een marktaandeel van 10.2.g. Het is aannemelijk dat doorgifte beperkt mogelijk is.
	De markt voor 10.2.g wordt gekenmerkt door internationale concurrentie (EER). 10.2.g heeft in Europa een zeer beperkt marktaandeel 10.2.g in Europa) waardoor het aannemelijk is dat doorgifte beperkt mogelijk is.

1: De weergegeven markten en marktaandelen zijn over het algemeen gebaseerd op concentratiebesluiten van de Europese Commissie en Autoriteit Consument en Markt.

2: Voor nationale markten is het aannemelijk dat er doorgifte mogelijkheden bestaan. Op internationale markten is het aannemelijk dat dit slechts beperkt mogelijk is.

3: Markten: o.a. meerdere

10.2.g	10.2.g
--------	--------

Vermijding
stijging ODE-
kosten door gas
vermindering

Energie-efficiëntie leidt tot onvoldoende gas vermindering op korte termijn. Het is onduidelijk of de inzet van alternatieve energie-dragers rendabel is. Bovendien kunnen deze ook leiden tot ODE-afdracht waardoor het netto-effect op de ODE-afdracht onbekend is. (Dit is niet berekend in deze studie)

Conclusie:

- De daadwerkelijke impact van een tariefverhoging van de ODE op de resultaten is afhankelijk van de doorgiftemogelijkheid en beschikbare opties om gasverbruik te vermijden:
- De relevante markt voor veel bedrijven lijkt breder dan Nederland. Het marktaandeel van Nederlandse spelers is relatief klein. Het is aannemelijk dat de mogelijkheid om stijging van de ODE-afdracht door te geven d.m.v. een prijsstijging beperkt is.
 - Voor de onderzochte bedrijven is de mogelijkheid beperkt om de stijging van de ODE-afdracht te vermijden door op de korte termijn (2020) energie-efficiëntie fors te verhogen of gebruik te maken van andere energiedragers in het productieproces (economische haalbaarheid). Bovendien leidt het gebruik van alternatieve energiedragers ook tot ODE-afdracht.

Naast de ODE-wijziging leiden andere beleidswijzigingen tot stijgende kosten. Het is van belang de totale impact op investeringen van bedrijven te begrijpen om effectief beleid te kunnen vormgeven

De stijging van de ODE-kosten is slechts één van de vele beleidswijzigingen die bedrijven in de komende jaren treffen...

Bedrijf	Directe CO ₂ heffing	Stijging van EU ETS afdracht	Onduidelijk voortbestaan MEE/ MJA3 convenant vanaf 2020	Afschaffing compensatie indirecte kosten ETS
10.2.g	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✗
	✓	✓	✓	✓
	✓	✓	✓	✗
	✓	✓	✓	✗
	✓	✓	✓	✓

Toelichting

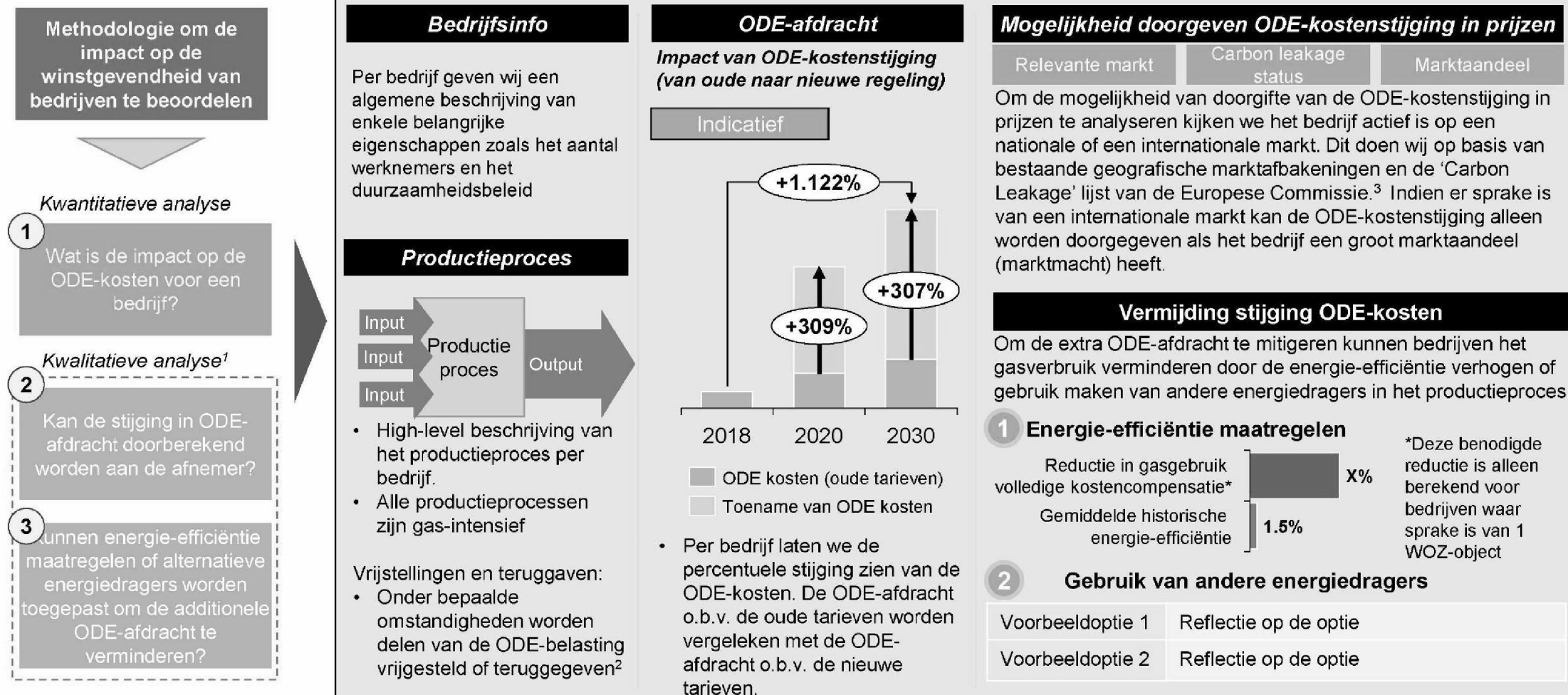
- De bedrijven die we onderzochten in deze studie worden niet alleen door de ODE-wijziging geraakt (zie links voor enkele voorbeelden van andere beleidswijzigingen).
- Twee voorbeelden hiervan zijn:
 - De invoering van een nationale heffing op industriële uitstoot van broeikasgassen heeft mogelijk een zeer grote impact indien geen mitigerende maatregelen worden genomen¹
 - De afdracht voor het EU ETS is in het laatste anderhalf jaar sterk gestegen van ~€7 naar ~€25/tCO₂²
- Het is van belang te begrijpen wat de totale impact is op de resultaten en de concurrentiepositie van bedrijven die in internationale en concurrerende markten opereren. Dit holistische inzicht kan bijdragen aan beleidsmaatregelen die daadwerkelijk de vergroening van de industrie in Nederland helpen bewerkstelligen.
- Het is van belang om de totale impact van de beleidswijzigingen op bedrijven te begrijpen. Zo kan effectief beleid worden vormgegeven.

Appendix A

Case studies

Leeswijzer: Hoe evalueren we de impact van een belasting?

Wat beschrijven wij op elke pagina? Leeswijzer:

1: Binnen de beschikbare tijd voor deze analyse was het niet mogelijk om een diepgaande analyse uit te voeren naar mogelijke doorgifte van kosten en mogelijkheden om gasverbruik te verminderen

3: EC, C(2019) 930 final, 2019